

JUDr. PAVEL BLAŽEK, Ph.D.

MINISTR SPRAVEDLNOSTI ČR

V Praze dne 27.02.2013

Čj. **23/2013-OD-SPZ/2**

Nejvyšší soud ČR

Burešova 20

657 37 BRNO

Věc: obv. J. Ř. a spol. – stížnost pro porušení zákona

Příloha: trestní spis MS v Praze 49 T 15/2012

Podle § 266 odst. 1 tr. řádu podávám ve prospěch obviněných

J. Ř.

J. D.

a V. J.

stížnost pro porušení zákona

proti pravomocnému usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 13.12.2012, sp.zn. 4 Ntd 19/2012.

Ve věci byly podány k Obvodnímu soudu pro Prahu 4 Obvodním státním zastupitelstvím pro Prahu 4 dvě obžaloby: První pod sp.zn. 1 Zt 300/2001 na všechny tři obviněné, již jim bylo kladeno za vinu, že v průběhu roku 2009 pod smyšlenými záminkami vylákali od poškozených celkem 1.113.000,- Kč (Ř.), resp. celkem 700.000,- Kč (M.), resp. celkem 650.000,- Kč (J.). Druhou obžalobou, sp.zn. 2 Zt 104/2012, podanou jen na obviněnou Ř., bylo této kladeno za vinu, že během roku 2009 pod smyšlenými záminkami sama vylákala postupně od poškozeného Š. celkem 1.960.000,-Kč, přičemž jelikož poškozený neměl na tyto platby obviněné dostatek prostředků, zprostředkovala poškozenému obviněná půjčku od svědkyně B. ve výši 1.970.000,-Kč, aby měl obviněné z čeho peníze dávat. Předmětná půjčka byla zajištěna zástavním právem k nemovitosti svědkyně N., kde obžaloba i vůči ní (N., resp. jejím dědicům) dovozuje vznik škody do výše hodnoty nemovitosti (tehdy odhadnuta na 1.300.000,-Kč), tedy dle obžaloby celkem obviněná způsobila podvodným jednáním škodu 3.270.000,- Kč (1.970.000,- Kč + 1.300.000,- Kč). Věci byly obvodním soudem spojeny pod sp.zn. 33 T 88/2012, přičemž lze souhlasit s názorem, že jde u obviněné Ř. o jediný pokračující trestný čin podvodu (podle obžalob s celkovou způsobenou škodu 4.383.000,- Kč). Za této situace zákonná soudkyně věcně a místně příslušného soudu přistoupila k přibrání znalkyně z oboru ekonomika, odvětví ceny a odhady nemovitostí a nechala nemovitost, jež sloužila jako zástava k pohledávce (jen prostředky získané poškozeným půjčkou byly podvodně vylákány, nikoliv zástava samotná), odhadnout a to na 2.955.500,- Kč. Hodnotu celé zástavy pak ve svých úvahách zahrnul soud do celkové činem způsobené škody, tedy došel k závěru, že pokračujícím činem byla způsobena škoda 6.038.500,- Kč a s tím předložil věc k rozhodnutí o věcné příslušnosti Vrchnímu soudu v Praze.

Vrchní soud v Praze za tohoto stavu věci svým usnesením z 13.12.2012, sp.zn. 4 Ntd 19/2012, přikázal podle § 24 odst. 1 tr. řádu věc k projednání a rozhodnutí Městskému soudu v Praze s odůvodněním, že škoda způsobená podvodným jednáním vymezeným obžalobami dosahuje částky 6.038.500,- Kč a je tak podle § 17 tr. řádu dána věcná příslušnost krajského soudu (Městského soudu v Praze).

Podle čl. 38 odst. 1 Listiny základních práv a svobod, nikdo nesmí být odňat svému zákonnému soudu. Příslušnost soudu i soudce stanoví zákon.

Podle § 24 odst. 1 tr. řádu, vzniknou-li pochybnosti o příslušnosti soudu, rozhoduje o tom, který soud je příslušný k projednání věci, soud, jenž je nejbližše společně nadřízen soudu, u něhož byla podána obžaloba, návrh na potrestání, návrh na schválení dohody o vině a trestu, jemuž byla věc postoupena podle § 39 zákona o soudnictví ve věcech mládeže nebo mu byla přikázána nadřízeným soudem, a soudu, který má být příslušný podle rozhodnutí o předložení věci k rozhodnutí o příslušnosti [§ 188 odst. 1 písm. a), § 222 odst. 1, § 257 odst. 1 písm. a), § 314p odst. 3 písm. a)]. Přitom je vázán jen zákonnými hledisky rozhodnými pro určení příslušnosti (§ 16 až 22). Není-li soud, jemuž byla věc předložena k rozhodnutí, nadřízen soudu podle zákona příslušnému, postoupí věc k rozhodnutí o příslušnosti tomu soudu, který je společně nadřízen soudu věc předkládajícímu a soudu podle zákona příslušnému.

Těmito ustanoveními se však Vrchní soud v Praze důsledně neřídil.

V prvé řadě je nutno uvést, že hodnota nemovitosti sloužící jako zástava k pohledávce (která jediná měla být obviněnou následně na dlužníku podvodně vylákána) je pro posouzení výše škody zcela nepodstatná, neboť škodu vzniklou podvodným jednáním lze přičítat toliko jednou a skutečnost, že pohledávka je zajištěna, nemůže nikdy znamenat, že škoda byla způsobena ve dvojnásobné výši (jak mylně činí i obžaloba, nikoliv však usnesení o zahájení trestního stíhání). *Pozn.: Jde o obdobnou situaci, jako v případě okolnosti, že obviněná Ř. solventnost poškozeného nejdříve zajistila tím, že mu sehnala půjčku, aby měl z čeho jí peníze dávat, přičemž zde správně obžaloba přičetla škodu obviněné jen jednou (nikoliv dvakrát, tj. jednou skutečně vylákané peníze a podruhé kvůli tomu, že byly poškozenému půjčeny díky obviněné). Obžaloba je velmi nešťastně a nepřehledně formulována a popisuje jediný podvod spáchaný vůči poškozenému Š. do tří samostatných bodů (I. až III.), kdy pomocné jednání k samotnému podvodu (popsán výstižně pod bodem I.) popisuje v bodech II. (zajištění půjčky pro poškozeného) a III. (zajištění zástavy k půjčce) a vytváří tak zcela mylné zdání, že jde o další pokračující podvodné jednání. Obviněná tímto útokem (skutkem) měla podvodně získat jen 1.960.000,- Kč na poškozeném Š., který si částku půjčil od svědkyně B. a není trestněprávně relevantní, že prostředky (posléze na něm podvodně vylákané) získal půjčkou od B. a že svědkyně B. měla pohledávku vůči poškozenému zajištěnu zástavním právem k nemovitosti svědkyně N. (mylně označována obžalobou za poškozenou). Pro stanovení výše škody je irrelevantní, že obviněná věděla, že poškozený Š. nebude mít z čeho půjčku vrátit a že tedy věřitelka B. bude požadovat plnění ze zástavy, tedy na svědkyni N., neboť tím dojde toliko k „přesunu“ povinnosti plnit (škody) na jinou osobu, ale nikoliv k znásobení škody na dvojnásobnou hodnotu. Za situace kdy poškozený Š. nebude schopen splatit svůj dluh věřitelce B., totiž bude svědkyně B. uspokojena ze zástavy a nárok na plnění vůči dlužníku (poškozený Š.) toliko přejde z původní věřitelky B. na svědkyni N., z jejíhož majetku (zástavy), byla věřitelka B. uspokojena. Tedy částku 1.970.000,- Kč bude poškozený Š. povinen plnit svědkyni N. (resp. jejím dědicům) a sám pak bude moci tuto požadovat na obviněné*

(vyjma 10.000,-Kč, neboť tato na něm vylákala dle obžaloby „jen“ 1.960.000,-Kč), neboť ta ji na něm jedním z podvodných útoků vylákala a užila v rozporu s deklarovaným cílem.

Tedy je zcela zřejmé, že jednáním vymezeným obžalobami, mohla obviněná Ř. způsobit celkem škodu maximálně 3.073.000,- Kč (1.113.000,- Kč + 1.960.000,-Kč). Pro úplnost uvádím, že hodnota zástavy je rozhodující jen z pohledu občanskoprávního, neboť pokud by hodnota nemovitosti nepostačovala na úplné uhrazení závazku (1.970.000,-Kč), přešlo by oprávnění požadovat plnění od dlužníka Š. na svědkyně N. jen do výše hodnoty jejího domu a zbývající částku (tj. ze zástavy neuspokojenou část dluhu) by tento musel plnit věřitelce B. Pokud by ovšem hodnota zastavené nemovitosti výši dluhu přesahovala, byla by částka přesahující výši dluhu samozřejmě vyplacena majitelce nemovitosti svědkyni N. a nerozšířil by se o tuto částku majetek obviněné. Jinými slovy, pokud někdo vyláká na druhém podvodně peníze, je pro určení výše škody nepodstatné, že peníze si poškozený za tím účelem půjčil a tím spíše je nepodstatné, zda půjčka byla či nebyla zajištěna. Jednání pachatele v takovém případě postihne jen majetek poškozeného, který pachateli peníze v mylné představě předal a je nerozhodné jak on sám uspokojí své věřitele, resp. ručitele, kteří plnili věřiteli za něj.

Při stanovení výše škody vrchní soud konstatuje, že obviněná Ř. způsobila jednáním dle první obžaloby škodu 1.113.000,- Kč, jednáním dle druhé pak sice podle obžaloby 3.270.000,- Kč, z čehož ovšem dle obžaloby představuje hodnota podvodně vylákané nemovitosti 1.300.000,- Kč, přičemž z posudku je zřejmé, že škoda způsobená podvodným vylákáním nemovitosti by mohla být až 2.955.500,- Kč, což právě vede k překročení hranice škody velkého rozsahu (1.113.000,- Kč + 1.970.000,- Kč + 2.955.500,- Kč). Ze spisového materiálu i z obžaloby ovšem jasně plyne, že ani sebemenší část škody nebyla způsobená podvodným vylákáním nemovitosti. Jak shora rozvedeno, nemovitost sloužila jen jako ručení (zástava) na půjčku, kterou si poškozený Š. vzal, aby mohl peníze poskytnout obviněné, která mu slibovala smyšlenou protislužbu. Hodnota nemovitosti tak nemůže být v žádném směru určující pro stanovení výše způsobené škody. Je nepodstatné, že půjčku zprostředkovala poškozenému obviněná (je to naopak pochopitelné, jestliže se snažila zajistit, aby jí v omyl uvedený poškozený získal prostředky, které na něm chtěla vylákat) a je i nepodstatné, že to byla zase obviněná, kdo zajistil pro půjčku ručení (zástavu), neboť bez ní by věřitelka B. poškozenému nepůjčila, tedy i to bylo podmínkou pro naplnění záměru obviněné. Hodnotu zastavené nemovitosti pro nelze při výpočtu výše škody zohlednit a škoda proto nikdy nemůže v dané věci přesáhnout hranici škody velkého rozsahu (5.000.000,- Kč).

Odůvodnění usnesení vrchního soudu konstatuje skutečnosti, které nemají oporu ani ve spisovém materiálu ani v obžalobě, konkrétně v přímém rozporu s obsahem spisu vymezuje skutek tak, že nemovitost byla podvodně vylákána (byť to netvrdí ani obžaloba a obsah spisu to přímo vylučuje, když z tam obsažených listin je zřejmé, že nemovitost sloužila jen jako zástava k půjčce poškozeného) a dochází tak k mylnému závěru o výši způsobené škody. Na základě vadného hmotněprávního posouzení Vrchní soud v Praze, byť předběžně a nezávazně, vyslovil právní názor, že věc by mohla být posuzována jako zločin podvodu podle § 209 odst. 1, 5

písm. a) tr. zákoníku, byť ve skutečnosti připadá v úvahu jako nejpřísnější kvalifikace trestný čin podvodu podle § 250 odst. 1, 3 písm. b) tr. zákona. Podstatné ovšem je, že z výše uvedených důvodů byli všichni tři obvinění odňati jejich zákonnému soudu, kterým je Obvodní soud pro Prahu 4, a zákonné soudkyni, kterou byla podle rozvrhu práce určena JUDr. J. K. Uvedenou procesní vadu je nutno hodnotit jako závažné porušení zákona v neprospěch vpředu jmenovaných obviněných, přičemž obviněným ani státnímu zástupci není k dispozici procesní prostředek k nápravě vzniklé nezákonnosti.

Ze shora rozvedených důvodů proto **navrhují**, aby Nejvyšší soud České republiky:

1. podle § 268 odst. 2 tr. řádu vyslovil, že usnesením Vrchního soudu v Praze ze dne 13.12.2012, sp.zn. 4 Ntd 19/2012, byl v neprospěch obviněných J. Ř., J. D. a V. J. porušen zákon v ustanovení § 24 odst. 1 tr. řádu, ve spojení s ustanovením § 17 tr. řádu,
2. podle § 269 odst. 2 tr. řádu napadené usnesení zrušil a zrušil také všechna rozhodnutí na zrušené usnesení obsahově navazující, jestliže vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu,
3. a dále postupoval podle § 270 odst. 1 tr. řádu, tj. přikázal Vrchnímu soudu v Praze, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

Nejvyšší soud rozhodl pod sp. zn.: [3 Tz 6/2013](#)